

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การรับรู้ผลกระทบต่อการประกอบอาชีพและการปรับตัวของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมต่อการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ศึกษากรณี : สมาชิกสหกรณ์โคนมกำแพงแสน จำกัด” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative) และวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติเพื่อหาข้อสรุปทางการศึกษา โดยดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Document Research) เช่น สิ่งพิมพ์ รายงาน ผลการประชุม วิทยานิพนธ์ ตำราทางวิชาการต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัย และสามารถใช้อ้างอิงในการศึกษาครั้งนี้ได้
2. การเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Research) โดยการออกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากประชากรที่กำหนด คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่มีสถานภาพเป็นสมาชิกทั่วไป และเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่เป็นสมาชิกและมีตำแหน่งเป็นผู้บริหารในสหกรณ์โคนมกำแพงแสน จำกัด ซึ่งค่าสถิติที่ได้นำไปประมาณค่าของประชากรเพื่อวิเคราะห์หาข้อสรุป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ สมาชิกเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อยในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมและผู้บริหารสหกรณ์โคนม ซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์โคนมกำแพงแสน จำกัด มีสมาชิกรวมทั้งหมด 511 คน เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (Finite Population) สูตรที่ใช้คือ Yamane (อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2540, น. 71) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง 0.05

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad n &= \frac{N}{1+Ne^2} \\ \text{เมื่อ} \quad n &= \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} \\ N &= \text{ขนาดของประชากรที่ศึกษา ในการศึกษาค้างนี้ คือ} \\ &\quad \text{จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม รวม 511 คน} \\ e &= \text{ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างกำหนดให้} \\ &\quad \text{สูงสุดไม่เกินร้อยละ 5 จึงทำให้ได้ค่า } e = 0.05 \\ \text{จะได้} \quad n &= \frac{511}{1+511(0.05)^2} \\ n &\cong 224.36 \end{aligned}$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (n) = 224 คน

ดังนั้น จำนวนประชากรทั้งหมด 511 คน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 224 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การจัดเก็บข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้คือ แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาร่างขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมและกลุ่มผู้บริหารสหกรณ์โคนม โดยมีคำถามทั้งแบบปลายปิดและแบบปลายเปิด ซึ่งแบ่งได้ออกเป็น 5 ส่วน ในประเด็น ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องในอาชีพ การดำรงตำแหน่งในสหกรณ์ผู้เลี้ยงโคนม และสถานภาพทางสังคม

ส่วนที่ 2

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านปัจจัยการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนม ประกอบด้วย พื้นที่ถือครอง รายได้จากการเลี้ยงโคนม การลงทุนในอาชีพ ช่องทางการเปิดรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ และจำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคนม

ส่วนที่ 3

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้สถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย โดยเป็นข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ เพื่อวัดระดับการรับรู้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ซึ่งแบ่งออกเป็น

1. ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย มีจำนวน 7 ข้อ โดยข้อคำถามที่ 1-5 เป็นคำถามเชิงบวก ส่วนข้อที่ 6-7 เป็นคำถามเชิงลบ

2. ความรู้เกี่ยวกับผลของการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย มีจำนวน 8 ข้อ โดยตั้งแต่ข้อที่ 1-8 เป็นข้อคำถามเชิงบวก ยกเว้นข้อที่ 2 เป็นคำถามเชิงลบ

ข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบมีการกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

- ในข้อคำถามที่เป็นตัวชี้วัดเชิงบวก ถ้าผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอบ “ใช่” จะได้คะแนนด้านการรับรู้ในข้อคำถามนั้นเป็น 1 คะแนน แต่ถ้าผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอบ “ไม่ใช่” จะได้คะแนนด้านการรับรู้ในข้อคำถามนั้นเป็น 0 คะแนน

- ในข้อคำถามที่เป็นตัวชี้วัดเชิงลบ ถ้าผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอบ “ไม่ใช่” จะได้คะแนนด้านการรับรู้ในข้อคำถามนั้นเป็น 1 คะแนน แต่ถ้าผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอบ “ใช่” จะได้คะแนนด้านการรับรู้ในข้อคำถามนั้นเป็น 0 คะแนน

ส่วนที่ 4

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปรับตัวด้านการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมภายหลังจากการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย มีข้อคำถามทั้งหมด 4 ด้าน โดยแบ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมปรับตัวของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมมีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่

4.1 การลดต้นทุนการผลิตน้ำนมดิบ

4.2 การจัดการฟาร์มตรงตามมาตรฐาน

4.3 การมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้ประกอบการเลี้ยงโคนม

โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

- ถ้าข้อคำถามใดผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอบ “ใช่” ก็จะได้คะแนนการปรับตัวด้านการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมในข้อคำถามนั้นเป็น 1 คะแนน

- ถ้าข้อคำถามใดผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอบ “ไม่ใช่” ก็จะได้คะแนนการปรับตัวด้านการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมในข้อคำถามนั้นเป็น 0 คะแนน

4.4 การประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมในอนาคตของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม เพื่อสอบถามสภาพการณ์และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในด้านการปรับตัวของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม และแนวโน้มการประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมในอนาคต

ส่วนที่ 5

เป็นข้อคำถามปลายเปิดที่สอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการประกอบอาชีพ ความต้องการคำแนะนำ และแนวทางส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงโคนมให้อยู่รอดและสามารถแข่งขันได้ภายหลังจากมีการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย โดยไม่บังคับให้ผู้ตอบแบบสอบถามต้องตอบ

การทดสอบแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาได้ทดสอบความเที่ยง (Reliability) และความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการ ใช้ดุลยพินิจตรวจสอบว่ามีความตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมเนื้อหาในประเด็นและสาระสำคัญที่ต้องการศึกษาหรือไม่

2. นำแบบสอบถามไปทำการเก็บข้อมูลกับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์โคนมนครปฐม จำกัด จำนวน 20 คน เพื่อตรวจวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ (Reliability) โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) สูตรที่ 21 (สุรพล ปธานวนิช, 2546, น. 110 -111) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$KR_{21} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\bar{X}(n-\bar{X})}{nS^2x} \right]$$

โดยที่ n = จำนวนข้อคำถาม

$\bar{X}$ = คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม

S^2x = ความแปรปรวนจากคะแนนของกลุ่ม

ผลจากการวิเคราะห์ ได้ค่าความเที่ยงของการรับรู้สถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ดังนี้

- ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.86
- ความรู้เกี่ยวกับผลของการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียที่มีต่อการเลี้ยงโคนม ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.95

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

1. จัดทำบัญชีประชากรเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่เป็นสมาชิกสหกรณ์โคนม กำแพงแสน จำกัด จากทุกตำบล ในเขตอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม และในเขตจังหวัดสุพรรณบุรีและกาญจนบุรี จากบัญชีหมายเลขดงนม โดยแยกรายชื่อเกษตรกรที่มีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์โคนมกำแพงแสน จำกัด จำนวนทั้งหมด 15 คน ออกจากบัญชีประชากร และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน

2. แยกบัญชีรายชื่อเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ที่ไม่ได้มีตำแหน่งหน้าที่เป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์โคนมฯ จากบัญชีหมายเลขดงนม โดยกำหนดขนาดตัวอย่างที่จะศึกษาเป็น 209 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) ซึ่งมีวิธีการสุ่มดังนี้คือ

$$\text{SRS (Systematic Random Sampling)} = \frac{N}{n}$$

กำหนดให้

SRS คือ อันดับของกลุ่มประชากรที่ได้รับเลือก

N คือ จำนวนประชากรทั้งหมดที่ไม่ได้มีตำแหน่งหน้าที่เป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์โคนมกำแพงแสน จำกัด

n คือ จำนวนขนาดตัวอย่าง

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าจากสูตร} &= \frac{496}{209} \\ &= 2.37 \text{ ประมาณ } 2 \end{aligned}$$

ผู้ศึกษาจึงเลือกเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทุก ๆ อันดับที่ 2 ตามบัญชีหมายเลขดงนม

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน 2549 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองจากโครงการพิเศษหลักสูตรพัฒนาแรงงานและสวัสดิการ มหบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อขออนุญาตประธาน สหกรณ์โคนมกำแพงแสน จำกัด ในการเข้าศึกษาข้อมูลและเก็บข้อมูลตามแบบสอบถาม
2. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ ทั้งหมด
3. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยการให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่มีสถานภาพเป็น สมาชิกทั่วไปตอบแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ จำนวน 209 ชุด และผู้บริหารของสหกรณ์ โคนมกำแพงแสน จำกัด ตอบแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 15 ชุด รวมทั้งสิ้น 224 ชุด
4. เมื่อตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับมารวมทั้งสิ้น 224 ชุด พบว่า มีแบบสอบถามบางชุดที่ผู้ตอบตอบข้อมูลไม่ครบถ้วน จึงสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ตอบแบบสอบถามชุดนั้น ๆ อีกครั้งหนึ่งจนครบ 224 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้ศึกษานำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science : SPSS) และจัดแบ่งกลุ่มข้อมูลของตัวแปรอิสระบางตัวให้มีความเหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังต่อไปนี้
 - 1.1 อายุ จัดรวมจากเดิมที่มี 6 กลุ่ม ให้เหลือเพียง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุต่ำกว่า หรือเท่ากับ 30 ปี กลุ่มอายุระหว่าง 31-50 ปี และกลุ่มอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป
 - 1.2 ระดับการศึกษา จัดรวมจากเดิมที่มี 9 กลุ่ม ให้เหลือเพียง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มไม่ได้เรียนหนังสือ-ระดับการศึกษา ป.4 กลุ่มระดับการศึกษาระหว่าง ป.6/ป.7-ม.3/ม.ศ.3 และกลุ่มระดับการศึกษาระหว่าง ม.6/ม.ศ.5-สูงกว่าปริญญาตรี
 - 1.3 สถานภาพทางสังคม จัดรวมจากเดิมที่มี 9 กลุ่ม ให้เหลือเพียง 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่เป็นผู้นำชุมชน และกลุ่มที่ไม่ได้เป็นผู้นำชุมชน

1.4 จำนวนพื้นที่ถือครอง จัดรวมจากเดิมที่มี 5 กลุ่ม ให้เหลือเพียง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีจำนวนพื้นที่ถือครองต่ำกว่าและไม่เกิน 1 ไร่ กลุ่มที่มีจำนวนพื้นที่ 2-10 ไร่ และ กลุ่มที่มีจำนวนพื้นที่ถือครอง 10 ไร่ขึ้นไป

1.5 จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคนม จัดรวมจากเดิมที่มี 4 กลุ่ม ให้เหลือเพียง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีจำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคนม 1-2 คน กลุ่มที่มีจำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคนม 3-4 คน และกลุ่มที่มีจำนวนแรงงาน 5 คนขึ้นไป

1.6 รายได้จากการเลี้ยงโคนม จัดรวมจากเดิมที่มี 11 กลุ่ม ให้เหลือเพียง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีรายได้จากการเลี้ยงโคนม ต่ำกว่าและไม่เกิน 100,000 บาท กลุ่มที่มีรายได้จากการเลี้ยงโคนม ระหว่าง 100,001-200,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้จากการเลี้ยงโคนม มากกว่า 200,001 บาทขึ้นไป

2. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อหาอิทธิพลของตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านการประกอบอาชีพที่มีต่อการรับรู้สถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

3. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียกับการปรับตัวด้านการประกอบอาชีพ

4. วิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของคำถามปลายเปิด โดยการตรวจสอบและรวบรวมเนื้อหา แล้วนำมาจัดกลุ่มความเห็นที่ใกล้เคียงกันเพื่อประกอบการอธิบายต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความถี่ (Frequency) ใช้ในการสรุปบรรยายคุณลักษณะด้านข้อมูลทั่วไป เช่น เพศ อายุ ประสบการณ์การประกอบอาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม พื้นที่ถือครอง รายได้ การลงทุนในอาชีพ จำนวนแรงงาน การเปิดรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพ

2. การทดสอบสมมติฐานและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่แบ่งเป็น 2 กลุ่ม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ t-test โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างที่มีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ด้วยสถิติ F-test โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเชฟเฟ (Scheffe) เพื่อหาความแตกต่างในกลุ่มตัวอย่างเป็นรายคู่

4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาระดับความสัมพันธ์ของ การรับรู้สถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียกับการปรับตัวด้านการประกอบอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม

การแปลผล

1. ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การวัดระดับการรับรู้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมไว้ดังนี้

1.1 ระดับการรับรู้ แบ่งเป็น

1.1.1 ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม จากจำนวนคำถาม 7 ข้อ คะแนนเต็ม 7 คะแนน โดยแบ่งเป็น 3 ระดับคือ

ช่วงคะแนน	ระดับการรับรู้
0.00-2.33	ต่ำ
2.34-4.67	ปานกลาง
4.68-7.00	สูง

1.1.2 ความรู้เกี่ยวกับผลของการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม จากจำนวนคำถาม 8 ข้อ คะแนนเต็ม 8 คะแนน โดยแบ่งเป็น 3 ระดับคือ

ช่วงคะแนน	ระดับการรับรู้
0.00-2.66	ต่ำ
2.67-5.33	ปานกลาง
5.34-8.00	สูง

1.2 ระดับการปรับตัว แบ่งเป็น

1.2.1 ด้านการลดต้นทุนการผลิตน้ำนมดิบของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม จากจำนวนคำถาม 12 ข้อ คะแนนเต็ม 12 คะแนน โดยแบ่งเป็น 3 ระดับคือ

ช่วงคะแนน	ระดับการรับรู้
0.00-4.00	ต่ำ
4.01-8.00	ปานกลาง
8.01-12.00	สูง

1.2.2 ด้านการจัดการและพัฒนาฟาร์มตรงตามมาตรฐานของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม จากจำนวนคำถาม 33 ข้อ คะแนนเต็ม 33 คะแนน โดยแบ่งเป็น 3 ระดับคือ

ช่วงคะแนน	ระดับการรับรู้
0.00-11.00	ต่ำ
11.01-22.00	ปานกลาง
22.01-33.00	สูง

1.2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้ประกอบการเลี้ยงโคนม จากจำนวนคำถาม 6 ข้อ คะแนนเต็ม 6 คะแนน โดยแบ่งเป็น 3 ระดับคือ

ช่วงคะแนน	ระดับการรับรู้
0.00-2.00	ต่ำ
2.01-4.00	ปานกลาง
4.01-6.00	สูง

2. การพิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และการปรับตัวของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment correlation coefficient) ซึ่งมีเกณฑ์ ดังนี้ (สุณีย์ เหมาะประสิทธิ์, 2536, น. 303)

2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.75 ถึง 1.00 ถือว่ามีความสัมพันธ์ทิศทางบวก ในระดับสูงยิ่ง

2.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.50 ถึง 0.74 ถือว่ามีความสัมพันธ์ทิศทางบวก ในระดับสูง

2.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.25 ถึง 0.49 ถือว่ามีความสัมพันธ์ทิศทางบวก ในระดับปานกลาง

2.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.00 ถึง 0.24 ถือว่ามีความสัมพันธ์ทิศทางบวก ในระดับต่ำ

2.5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.00 ถึง -0.24 ถือว่ามีความสัมพันธ์ทิศทางลบ ในระดับต่ำ

2.6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าอยู่ระหว่าง -0.25 ถึง -0.49 ถือว่ามีความสัมพันธ์ทิศทางลบ ในระดับปานกลาง

2.7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าอยู่ระหว่าง -0.50 ถึง -0.74 ถือว่ามีความสัมพันธ์ทิศทางลบ ในระดับสูง

2.8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าอยู่ระหว่าง -0.75 ถึง -1.00 ถือว่ามีความสัมพันธ์ทิศทางลบ ในระดับสูงยิ่ง

การนำเสนอผลการศึกษา

นำเสนอข้อมูลในรูปการอธิบายเชิงพรรณนา ประกอบตารางสถิติ

ข้อจำกัดในการศึกษา

1. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างมาก เนื่องจากแบบสอบถามชุดนี้มีข้อคำถามหลายข้อและเกษตรกรไม่มีเวลาในการตอบ เพราะมีภาระหน้าที่ในการเลี้ยงโคนม ช่วงเวลาที่เกษตรกรสามารถตอบแบบสัมภาษณ์ได้อยู่ในช่วง 10.00-14.00 น. เท่านั้น

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในส่วนที่เกี่ยวกับการลงทุนเริ่มต้นการเลี้ยงโคนม เกษตรกรบางกลุ่มไม่สามารถระบุตัวเลขได้ชัดเจน เพราะมีค่าใช้จ่ายในการลงทุนบางประเภทไม่สามารถแยกจากค่าใช้จ่ายของครัวเรือนได้ เช่น ค่าชุดบ่อน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าเช่าที่ดิน

3. ข้อมูลการปรับตัวด้านการประกอบอาชีพในส่วนการจัดการและพัฒนาฟาร์มโคนมตรงตามมาตรฐาน เป็นเพียงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ซึ่งผู้ศึกษาไม่ได้ใช้การสังเกตร่วมด้วย ดังนั้น ข้อมูลที่เกษตรกรตอบอาจไม่ได้มีการปฏิบัติจริงหรือปฏิบัติเป็นบางครั้ง แต่ต้องตอบว่ามีการปฏิบัติเพราะเกรงว่าฟาร์มของตนมีการจัดการที่ไม่ได้มาตรฐาน